

**Alakoulujen opettajien ajatuksia käsityön ja
liikunnan eheyttämisestä monialaisiksi
oppimiskokonaisuuksiksi**

Käsityökasvatuksen
kandidaatintutkielma

Laatijat:
Iida Länsipalтта
Silja Nakola

Ohjaaja:
Yliopistonlehtori Virpi Yliverronen

12.4.2024

Rauma

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Käsityökasvatus
Tekijät: Iida Länsipalтта ja Silja Nakola
Otsikko: Alakoulujen opettajien ajatuksia käsityön ja liikunnan eheyttämisestä monialaisiksi oppimiskokonaisuuksiksi
Ohjaaja: yliopistonlehtori Virpi Yliverronen
Sivumäärä: 36 sivua
Päivämäärä: 12.4.2024

Tutkimuksemme tarkoituksena oli selvittää, miten alakoulujen opettajat kokevat käsityön ja liikunnan eheyttämisen monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Lisäksi halusimme löytää ideoita ja ratkaisuja, miten näitä oppiaineita yhdistelemällä voitaisiin luoda monipuolisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

Tutkimuksemme toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksemme aineistona toimi laatimamme kyselyn pohjalta saamamme vastaukset. Kysely toteutettiin Webropol- kyselynä, ja sen jakelu tapahtui sosiaalisen median alustalla Facebookissa. Jaoimme kyselyn myös satunnaisesti valikoituihin Suomen ala- ja yhtenäiskouluihin. Vastaajat kerättiin harkinnanvaraisella näytteellä ja heitä kertyi yhteensä 16.

Toteutimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin teemoittelulla. Vastaukset olivat hyvin monipuolisia, mutta niissä toistuivat selkeästi tietyt teemat. Jaoimme aineistossa korostuneet vastaukset viiteen teemaan, jotka vaikuttavat eniten vastaajien kokemuksiin ja näkemyksiin käsityön ja liikunnan eheyttämisestä monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Teemat olivat opettajan aineenhallinnalliset taidot, yhteisöllisyys, innovointikyky, resurssit ja hyödyllisyys.

Tutkimuksen tulokset tukevat aiempien samansuuntaista aihetta käsittelevien tutkimusten tuloksia. Tulokset osoittavat, että käsityön ja liikunnan välinen eheyttävä monialainen oppimiskokonaisuus nähtiin kannattavana, mikäli se palvelee oppimista ja oppiaineiden sisältöjä. Tällaisen opetuksen luominen vaatii resursseja eli enemmän aikaa sekä suunnittelun, että toteutuksen osalta. Se vaatii myös riittävästi tukea muilta opettajilta tai valmiin ideapankin sekä aineenhallinnallisia taitoja opettajalta itseltään, minkä myötä myös innovointikyky kasvaisi.

Avainsanat: käsityö, liikunta, monialaiset oppimiskokonaisuudet, eheyttäminen

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Aiempaa tutkimusta	7
3	Tutkimuksen keskeiset käsitteet	10
3.1	Käsityö	10
3.2	Liikunta	10
3.3	Monialaiset oppimiskokonaisuudet	11
3.4	Eheyttäminen	11
3.5	Keskeisten käsitteiden suhde toisiinsa	13
4	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	14
5	Tutkimuksen toteutus	15
5.1	Perusjoukon muodostuminen	15
5.2	Tutkimusmenetelmät	15
5.3	Tutkimuksen aineistonkeruu	16
5.4	Aineiston analysointi	16
6	Tutkimustulokset	18
6.1	Yleistä tuloksista	18
6.2	Opettajan aineenhallinnalliset taidot	19
6.3	Innovointikyky	19
6.4	Yhteisöllisyys	20
6.5	Resurssit	20
6.6	Hyödyllisyys	21
6.7	Tutkimustulosten yhteenveto	22
7	Johtopäätökset	23
8	Pohdinta	25
8.1	Tutkimusprosessin kulku	25
8.2	Tutkimusprosessista heränneitä ajatuksia	26
8.3	Tutkimuksen vaikutukset ja rajoitteet	26

8.4	Jatkotutkimusaiheet	27
8.5	Eettiset lähtökohdat	27
8.6	Luotettavuus	28
	Lähteet	30
	Liitteet	32
	Liite 1. Webropol -kysely	32
	Liite 2. Saatekirje	36

1 Johdanto

Kokemuksiemme ja ajatuksiemme perusteella oletamme, että liikunnan ja käsityön välinen monialainen oppimiskokonaisuus koetaan haastavana, tai vastaavaa ei harjoiteta lainkaan alakouluissa. Halusimme kuitenkin lähteä haastamaan tätä ajatusta ja löytää ratkaisuja eheyttää nämä oppiaineet toimivaksi, kummankin oppiaineen sisältöjä tukevaksi monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Ylen (2013) julkaisemassa artikkelissa tutustutaan keppihevosharrastukseen, jossa yhdistyvät luontevasti käsityö ja liikunta. Keppihevosharrastus on alkujaan ollut leikkiä, josta on ajan kuluessa muovautunut oma urheilulajinsa, johon liittyy myös vahvasti keppihevosten ja niiden varusteiden valmistus käsityönä. Tämä toimii hyvänä esimerkkinä eri sisältöjä yhdistävästä kokonaisuudesta, jossa kummankin osa-alueen sisällöt tukevat toisiaan. Tämä on kuitenkin vain yksi malli toteuttaa monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Perusopetuksen opetussuunnitelma tarjoaa useita eri lähestymistapoja monialaisuuteen. Uuden opetussuunnitelman myötä kouluissa pitää järjestää monialaisia eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia. Tarkemman tavoitteet ja sisällöt opetuksen järjestämiseen määritellään aina kunkin koulun paikallisessa opetussuunnitelmassa. (Opetushallitus, 2015.)

Kokko ym. (2023) tutkivat lasten ja nuorten liikkumista tutkimuksessaan. He totesivat, että lasten ja nuorten liikunnan määrä on vähentynyt vuosi vuodelta, ja enää reilu kolmasosa peruskouluikäisistä lapsista ja nuorista liikkuu liikuntasuosituksen mukaisen määrän tai enemmän. Yi ym. (2020) käsittelevät artikkelissaan käsitöiden oppimista kehollisen vuorovaikutuksen näkökulmasta. Artikkelissa käy ilmi, että kehollinen vuorovaikutus tehostaa oppimista kiinalaisessa perinteisten käsitöiden opetuksessa. Tästä päätellen kehollinen vuorovaikutus olisi positiivinen asia käsitöiden oppimisen kannalta.

Eräässä tuoreessa tutkimuksessa tarkasteltiin portaiden kiipeämisen vaikutusta luovaan ajatteluun (Matsumoto, ym., 2021). Tutkimuksen mukaan jopa pienikin määrä liikuntaa lisää luovaa ajattelua. Tutkimuksessa selvisi, että portaita käyttäneet koehenkilöt saivat jopa 61 % enemmän omaperäisiä ideoita kuin koehenkilöt, jotka käyttivät hissiä. Portaiden käytön huomattiin vaikuttavan nimenomaan omaperäisyyteen ideoinnissa, kun taas sujuvuuteen ja joustavuuteen ei huomattu olevan vaikutusta. Tämän tutkimuksen perusteella erityisesti liikunnalla saattaisi olla positiivisia vaikutuksia käsityöopetuksessa, mikäli se lisää luovuutta ja tuo esiin uusia näkökulmia käsityöprosessin eri vaiheissa. Muun muassa tästä syystä koemme, että on kannattavaa selvittää, toteutuuko Suomen alakouluissa käsitöitä ja liikuntaa eheyttäviä monialaisia oppimiskokonaisuuksia, sekä miten käsityön-, liikunnan- ja luokanopettajat kokevat näiden oppiaineiden eheyttämisen.

Keräsimme aiheeseemme vastauksia alakoulun opettajilta. Rajasimme vastaajat luokanopettajiin sekä liikunnan ja käsityön aineenopettajiin. Toteutimme laadullisen tutkimuksen keräämällä vastauksia Webropol- kyselyllä, jonka jaoin kahteen opettajista koostuvaan Facebook ryhmään. Tämän lisäksi lähetimme kyselylomakkeen satunnaisesti valittuihin ala- ja yhtenäiskouluihin ympäri Suomea. Näin pyrimme saamaan mahdollisimman laajan otannan eri kokoisten koulujen opettajien kokemuksista eri puolilta Suomea. Kysely koostui avoimista kysymyksistä, sekä monivalintakysymyksistä. Vastauksia kyselyyn saimme yhteensä 16.

Aiemmin tehdyt monialaisia oppimiskokonaisuuksia käsittelevät tutkimukset keskittyvät pääsääntöisesti jonkin taito- ja taideaineen sekä lukuaineen yhdistämiseen. Oletamme, että tämä johtuu siitä, että kahden taito- ja taideaineen sisältöjen eheyttäminen koetaan usein haasteellisiksi. Mutta onko asia kuitenkaan näin? Usein käsityöt koetaan liikunnan vastakohtana, mutta mitä jos ne täydentäisivätkin toisiaan? Toivomme, että tämä tutkielma avaisi peruskoulun opettajille uusia näkökulmia näiden oppiaineiden eheyttämisestä monialaisiksi oppimiskokonaisuuksiksi.

2 Aiempaa tutkimusta

Monialaisista oppimiskokonaisuuksista on tehty aiemminkin tutkimuksia. Tervaskanto (2017) käsitteli pro gradu –tutkielmassaan käsityön integrointia muihin oppiaineisiin sekä käsityön eri ainesisältöjen yhdistämistä. Tutkimuksessa selvisi, että luokanopettajat yhdistelivät jonkin verran käsityötä muihin oppiaineisiin. Erityisesti ympäristöoppi koettiin suhteellisen helppona aineena integroida käsityöhön. Tutkimuksessa nousi esiin, että käsityön integrointi muuhun opetukseen on jokseenkin haastavaa. Opettajat nostivat esiin aineenhallinnallisten taitojen heikkouden ja siitä johtuvan epävarmuuden käsitöiden opettamiseen liittyen. Lisähaastetta toi uuden opetussuunnitelman mukana tullut monimateriaalinen käsityö ja sen toteuttaminen kouluissa. Haastateltavat olivat yleisesti ottaen toivoneet lisää koulutusta käsitöihin liittyen, jotta sen yhdistäminen muihin oppiaineisiin olisi vaivattomampaa. Myös käsityötilat yhdistettynä uuteen oppiaineeseen ja siihen linkittyvään tilaan, koettiin haasteeksi. Viikkotuntimäärät aiheuttivat myös haasteita. Tutkimus osoittaa myös, että opettajan käsityötaitojen taso ei välttämättä ole avainasemassa, vaan opettajan oma motivaatio ja kiinnostus käsityön oppiainetta kohtaan. Tutkimuksessa todettiin, että käsityön integrointi on oppilaiden kannalta hyödyllistä, jotta he oppisivat arkisia taitoja tulevaisuutta varten ja tällöin käsityötaito merkitys laajenee. Käsityön integroinnin koettiin myös tuovan mielekkyyttä opiskeltavaa aihetta kohtaan.

Eri oppiaineiden integroinnista on tehty useita kandidaatintutkielmia sekä pro gradu -tutkielmia, kuten kemian ja käsityön integroinnista yläkoulussa (Siivola, 2023). Siivolan tutkimuksessa (2023) tarkasteltiin integrointia erityisesti oppilaiden näkökulmasta. Lisäksi tutkija oli haastatellut opettajaa ja tarkkaillut opetustilanteita. Tutkimuksessa selvisi, että oppilaat suhtautuivat melko neutraalisti käsityön ja kemian oppiaineiden yhdistämiseen. Oppilaan sukupuoli, koulun käsityöpainotteisuus sekä käsityön ja kemian arvosanat olivat suurimpia oppiaineiden integroimisen suhtautumiseen vaikuttavia tekijöitä. Tähän tutkimukseen osallistunut opettaja nosti esiin oppiaineiden integroinnin haasteellisuuden koulun rakenteellisista syistä. Hän nimesi haasteiksi muun muassa oppiaineiden ajoitukset lukujärjestyksessä ja opettajien erilaiset työajat, sekä valmiin materiaalin puutteen. Kuitenkin integrointi koettiin mieluisaksi ja tärkeäksi, ja erityisesti kiitosta sai luodun oppimiskokonaisuuden laaja-alaisuus. Tämän tutkimuksen lisäksi muun muassa musiikin ja matematiikan integroinnista on tehty lukioikäisiin liittyen tutkimusta (Immonen, 2021). Tutkimuksessa pyrittiin löytämään ratkaisuja musiikin ja matematiikan integrointiin, sekä selvittämään näitä oppiaineita yhdistäviä tekijöitä. Käsityön ja liikunnan yhdistämisestä monialaisiksi oppimiskokonaisuuksiksi ei kuitenkaan ole tehty aiempaa tutkimusta, ja siitä syystä haluammekin tutkia aihetta omien resurssiemme puitteissa.

Luukka ja Valkonen (2021) ovat tutkineet pro gradu -tutkielmassaan luokanopettajien näkemyksiä liikunnan integroinnista opetukseen sen eri vaiheissa. Tutkimuksen kohteena oli liikunnan integrointi matematiikkaan, äidinkielen sekä ympäristöoppiin. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin liikunnan integrointia oppiaineita sitomattomaan opetukseen. Tutkimustuloksissa esiin nousi toiminnallisilla menetelmillä saavutettu hyöty oppimistuloksissa. Tutkimukseen osallistuneet luokanopettajat kokivat toiminnallisen oppimisen olevan tehokas keino saada oppilaat ymmärtämään ja muistamaan opettava asia. Oppilaat kokivat tämän opetustavan myös mielekkäänä. Toiminnallisen opetuksen nähtiin kehittävän oppilaan ryhmätyötaitoja, vastuullisuutta sekä vertaisoppimista. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan tarkasteltu liikunnan integrointia muihin taito- ja taideaineisiin. Tämä jättää avoimeksi kysymyksen, mikä hyöty saavutetaan integroimalla liikunta oppiaineeseen, joka pitää sisällään jo valmiiksi toiminnallisia opetusmenetelmiä?

Qi ym. (2018) kirjoittamassa artikkelissa käsitellään 5-vuotiaiden lasten fyysisen harjoittelun vaikutuksia heidän hienomotorisiin taitoihinsa. Tavoitteena oli selvittää edistävätkö ikätasoon suhteutetut fyysiset harjoitteet lasten silmä-käsi-koordinaatiota. Lapsista muodostettiin harjoitus- ja kontrolliryhmät, joista harjoitusryhmä toteutti fyysisiä harjoitteita säännöllisesti ja heidän edistymistään hienomotoristen taitojen saralla verrattiin kontrolliryhmään. Tutkimuksen tulos oli selvä. Harjoitusryhmän hienomotoriset taidot lisääntyivät merkittävästi tutkimuksen aikana kontrolliryhmään nähden. Näin ollen voidaan olettaa, että säännölliset fyysiset harjoitteet paransivat lasten hienomotoristen taitojen oppimista, ja näin tukisivat myös käsityötaitoja.

Näiden tutkimusten pohjalta meille heräsi ajatuksia käsityön ja liikunnan eheyttämisestä monialaisiksi oppimiskokonaisuuksiksi. Kummankin oppiaineen eheyttämisestä on tehty useita eri tutkimuksia. Tutkimuksissa yhdistävänä tekijänä vaikutti olevan taito- tai taideaineen yhdistäminen johonkin tai joihinkin lukuaineisiin. On ymmärrettävää, että monet kokevat helpommaksi luoda monialaisia oppimiskokonaisuuksia kahden opetusmenetelmiltään hyvin poikkeavan oppiaineen välille, kuin kahden taito- ja taideaineen välillä. Lisäksi oppiaineiden opettaminen koettiin jokseenkin sidotuksi tiettyyn tilaan tai tekniikkaan.

Aiemmissa tutkimuksissa nousi esiin haasteet, liittyen aikatauluihin, järjestelyihin ja koulun rakenteisiin. Monimateriaalinen käsityö nähdään monesti uudessa opetussuunnitelmassa opettajien keskuudessa vaatimuksena yhdistää pehmeitä ja kovia materiaaleja samassa työssä. Opetussuunnitelmassa kuitenkin määritellään monimateriaalinen käsityö siten, että työssä yhdistyy useampi eri materiaali. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi huovutuksen ja ompelun tekniikoiden yhdistämistä. Lisäksi opettajat kokivat haasteeksi muuttaa koulun pinttyneitä toimintamalleja. Rohkeus luoda uutta sisältöä, on minimaalista. Näemme kuitenkin itse, että nämä haasteet ovat opettajien omista käsistä ja oma-aloitteisuudessa, eikä niinkään koulun rakenteissa. Yhteistyöllä ja

saumattomalla kommunikaatiolla saataisiin aikaan varmasti toimivia ja opettavaisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Seuraavaksi määrittelemme tutkimuksemme keskeiset käsitteet, jotka ovat käsityö, liikunta, monialaiset oppimiskokonaisuudet sekä eheyttäminen.

3 Tutkimuksen keskeiset käsitteet

3.1 Käsiyö

Tutkimuksessamme käytämme käsiyöoppiaineesta termiä käsiyö. Käsiyön käsite on määritelty usealla eri tavalla useissa eri tutkimuksissa. Käsiyö on käsin tai käsiyökaluin suoritettava konkreettinen työ. Käsiyö voi tarkoittaa valmista käsiyötuotetta, itse työtä, joka tehdään käsin tai koulun oppiainetta. Kojonkoski-Rännäli (1995) määrittelee käsiyön olevan yksilön toimintaa, jossa yksilö valmistaa erilaisia tuotoksia muokaten materiaaleja erilaisin käsiyötekniikoin. Lepistö (2006) taas määrittelee käsiyön olevan ”intentionaalista ja inhimillistä tuottamistoimintaa”. Käsiyöprosessin tuloksena syntyy taitoja ja konkreettisia tuloksia. Lepistön (2006) mukaan käsiyö on toimintaa, jossa yhdistetään uusien innovaatioiden keksiminen, jäljentäminen, tuottaminen sekä monipuolisten tekniikoiden käyttäminen. Myös tuotesuunnittelu ja teknologian hyödyntäminen ovat merkittävä osa käsiyöprosessia. Käsiyössä pyritään aina toteuttamaan kokonaisen käsiyön mallia. Kokonaiseen käsiyöhön sisältyy kaikki tuotteen eri valmistusvaiheet ideoinnista ja suunnittelusta kokeiluihin ja tekemiseen sekä oman käsiyöprosessin arviointiin ja dokumentointiin. Koulukäsiyön tavoitteena on kehittää oppilaan motorisia taitoja, avaruudellista hahmotuskykyä sekä suunnitteluosaamista. Näiden lisäksi koulukäsiyö vahvistaa oppilaan karkea- ja hienomotoriikkaa, kulttuurintuntemusta ja kykyä ilmaista itseään. (Opetushallitus, 2015.)

3.2 Liikunta

Liikunta on hermoston ohjaamaa, tahtoon perustuvaa lihasten toimintaa, ja se lisää energiankulutusta. Liikunta on ennalta harkittuihin tavoitteisiin ja niitä palveleviin liikesuorituksiin sekä toiminnasta saataviin elämyksiin pyrkimistä. (Opetushallitus, 2015.) Liikunnan voi määritellä usealla eri tavalla. Liikuntakasvatus on kasvamista liikuntaan mikä tarkoittaa oppilaan ohjaamista kohti terveitä elämäntapoja, harrastamista, hyvinvoinnista huolehtimista ja liikuntamotivaation lisäämistä ja ylläpitämistä. Toinen liikuntakasvatuksen tarkoitus on kasvaminen liikunnan avulla, millä tarkoitetaan liikunnan hyväksikäyttöä kasvatustoiminnassa. Näitä ovat esimerkiksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppiminen, liikunnan merkityksen ymmärtäminen osana omaa hyvinvointia sekä oman kehollisen itseimaisun rohkaiseminen. (Jaakkola ym., 2017.) Tutkimuksessamme käytämme termiä liikunta, viittaamme kuitenkin koululiikuntaan. Määrittelemme liikunnan tutkimuksessamme ikätason mukaiseksi, oppilaan fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ominaisuuksia kehittäväksi aktiiviseksi toiminnaksi, eri liikuntamuotojen ja välineiden avulla. Liikunnan tavoitteena on kehittää ja rikastuttaa oppilaan havaintomotorisia taitoja, motorisia perustaitoja sekä sosiaalisia taitoja. Oppilaiden tulisi oppia liikkumaan erilaisten fyysisten aktiviteettien avulla (Annerstedt, 2008). Koululiikunta pyrkii kannustamaan oppilasta aktiiviseen elämäntapaan ja ymmärtämään liikunnan merkityksen oppilaan oman henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kannalta (Opetushallitus, 2015). Uusimman

liikuntasuosituksen mukaan 7–17-vuotiaiden lasten ja nuorten tulisi harjoittaa päivittäin 60 minuuttia reipasta ja rasittavaa liikuntaa. Liikunnan tulisi olla monipuolista ja kehittää kestävyyttä, sekä lihaksia ja luustoa. Liikunnan on tutkittu vaikuttavan positiivisesti moniin oppimista edistäviin tekijöihin. Säännöllinen liikunta parantaa unen laatua. Sen myötä vireystila kohoaa ja oppilaan keskittymiskyky ja tarkkaavaisuus paranee. Pitkään jatkunut säännöllinen liikunta kohentaa mielialaa ja voi lievittää stressiä ja lieviä masennuksen oireita. (UKK-Instituutti, 2024.)

3.3 Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Monialaisuudella tarkoitetaan useiden oppiaineiden rinnakkaisuutta. Tärkeää monialaisuudessa on, ettei eri oppiaineiden sisällöt ja tiedot jää irrallisiksi toisistaan. (Cantell, 2015). Kun irrallisuuden kokemusta ei tapahdu, opittavat asiat siirtyvät eri osa-alueille elämässä sujuvammin. Monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät erityisesti laaja-alaista oppimista, eli kasvatuksen ja opetuksen tavoitteita. (Opetushallitus, 2015). Laaja-alainen osaaminen tarkoittaa oppilaan kannalta tietojen, taitojen, tahdon, arvojen sekä asenteiden muodostamaa kokonaisuutta. Oppimiskokonaisuus puolestaan on oppiaineiden yhteistyöhön perustuva opiskelujakso. Monialaisella oppimiskokonaisuudella tarkoitamme tässä tutkielmassa kahden tai useamman oppiaineen lyhyenä yhteistyönä toteutettua kokonaisuutta (Opetushallitus, 2015), mutta myös usean oppiaineen tai koko koulun yhdessä luomaa laajaa ja pitkäkestoista oppimiskokonaisuutta (Cantell, 2015). Näiden kokonaisuuksien tulisi olla merkityksellisiä, solutettavissa “oikeaan elämään” sekä ajankohtaisia. Koulussa oppilas on aktiivinen toimija, joten myös oppilaiden osallistaminen oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun on hyvä ajatus. Kieli, kehollisuus ja aistit ovat oppimisen kannalta oleellisessa asemassa. Oppimisen kannalta on myös tärkeää, että oppilas reflektoi oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Oppiminen tapahtuu aina vuorovaikutuksessa ja useissa erilaisissa oppimisympäristöissä. (Cantell, 2015.) Nämä seikat ovat avainasemassa puhuttaessa monialaisista oppimiskokonaisuuksista, ja tulee ottaa huomioon niitä suunniteltaessa. Vaarana monialaisuudessa on se, ettei oppiaineet yhdisty toisiinsa saumattomasti, ja kokonaisuus jää oppilaan mielessä irralliseksi. Oppilaita tulisikin osallistaa monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun. (Peltomaa, 2021.)

3.4 Eheyttäminen

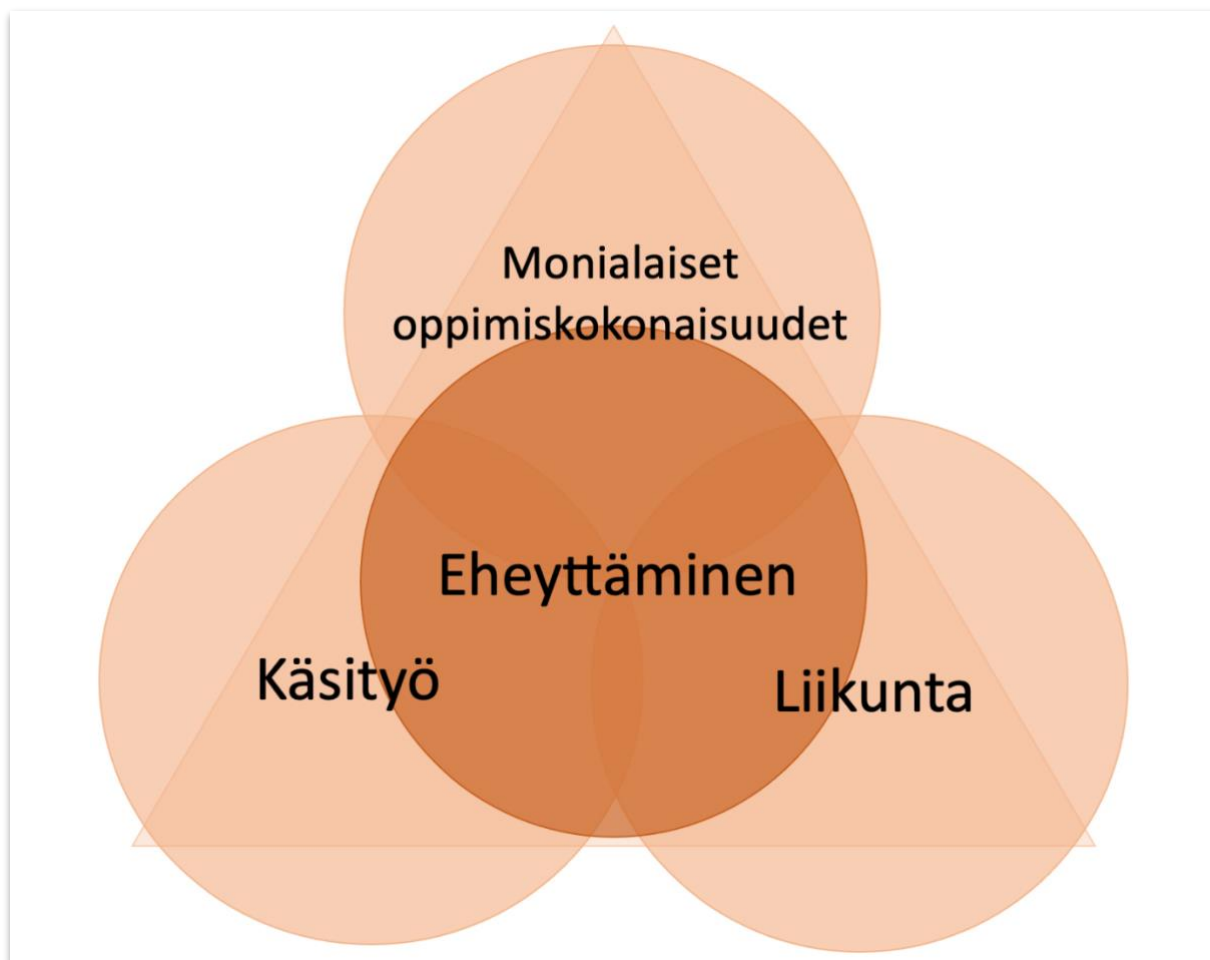
Eheyttäminen pyrkii eheään kokonaisvaltaiseen käsitykseen tietystä aiheesta tai aihealueesta. Eheyttämiseen on useita eri keinoja. Näitä keinoja ovat muun muassa rinnastaminen, jaksottaminen, toiminnallisten aktiviteettien toteuttaminen, kokonaisopetus sekä oppiaineiden ryhmittely oppiainekokonaisuuksiksi (Cantell, 2015). Tärkeää on korostaa oppimisen merkityksiä oppilaiden arkeen ja elämään. Oppilaan tulisi ymmärtää opiskeltavien asioiden välisiä suhteita ja riippuvuuksia. Tietoa tulisi rakentaa yhteisöllisesti ja kokonaisvaltaisesti, maailmankuvaa laajentaen sekä tieteenaloja yhdistellen (Cantell, 2015). Tähän apua tuovat eheyttämisen eri näkökulmat.

Eheyttäminen jakaantuu kahteen eri näkökulmaan, ilmiölähtöiseen ja tiedonalalähtöiseen (Cantell, 2015). Ilmiölähtöisellä eheyttämällä tarkoitetaan oppilaan näkökulmasta rakennettuja opiskelukokonaisuuksia, jossa oppilaan omat kokemukset, kysymykset ja kiinnostuksenkohteet ovat keskiössä (Cantell, 2015). Tämä näkökulma korostaa oppilaan itse esiin nostamia kysymyksiä. Oppimisprosessi hakee näihin kysymyksiin vastauksia. Tavoitteena on oppia tietysti opetussuunnitelman sisältöjä, mutta samalla yhteiskunnassa ja työelämässä tärkeitä taitoja. Keskiössä ovat nykyiset ongelmat ja ilmiöt, joita on kokonaisuutena vaikea hahmottaa yhden oppiaineen näkökulmasta. Tiedonalalähtöisellä eheyttämällä tarkoitetaan toimintamallia, jossa oppilaita ohjataan kertomaan tarkasteltavista ilmiöistä eri tieteenaloille ominaisten keinojen kautta (Rantala ym., 2019). Tiedonalalähtöistä eheyttämistä voi tapahtua vain, jos oppilailla on ymmärrystä eri tiedonalojen perustiedoista. Oppiminen on yhteisöllinen tapa rakentaa uutta tietoa, ja oppilaalla on tässäkin aktiivinen rooli. On tärkeää oppia ja ymmärtää, että ihmisillä voi olla erilaisia tapoja ajatella ja ymmärtää asioita, mutta tärkeää on ymmärtää ja kunnioittaa toisten näkemyksiä (Cantell, 2015).

Edellä mainitut näkökulmat voivat toteutua myös samassa opiskelukokonaisuudessa. Pyrkimyksenä on oppilaan kiinnostuksen herättäminen, oppilaan oma-aloitteisuus ja osallisuus, yhteinen tiedon rakentaminen ja yhteistoiminnallisuus, sekä elämyksellisyys ja arvioinnin eri asteet. Näitä yllä mainittuja termejä käsittelee tarkemmin (Cantell, 2015). Koulun tulisi tukea oppilaan kasvua täyteen mittaansa, ja muun muassa tästä syystä monialaiset oppimiskokonaisuudet ja eheyttäminen ovat merkittävässä roolissa nykypäivän koulussa (Opetushallitus, 2015).

Suomessa oppiainerajoja rikkovalle opetukselle käytetään kahta eri termiä. Nämä ovat oppiaineiden integrointi sekä eheyttäminen. Joidenkin mielestä näillä kahdella termillä tarkoitetaan samaa asiaa, toisten mielestä taas integrointi on yksi keino toteuttaa eheyttämistä (Cantell, 2015; Ruokonen, 2017). Nykyisissä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa integrointi on tapa yhdistää oppiaineita kokonaisuudeksi, mikä on yksi keino toteuttaa eheyttämistä (Opetushallitus, 2015). Olemme kuitenkin tässä tutkimuksessa päättäneet käyttää laajempaa termiä eheyttäminen, sillä haluamme käsitellä aihetta laajemmin, kuin vain oppiaineiden integroinnin pohjalta. Kuitenkin useat aiemmat tutkimukset ovat tehty termin integrointi ympärille. Lähtemme puhuvat siis suurimmilta osin integroinnista, mutta yhdistämme sen tässä tutkimuksessa osaksi eheyttämisen laajaa skaalaa.

3.5 Keskeisten käsitteiden suhde toisiinsa

Kuvio 1. Tutkimuksen keskeisten käsitteiden suhteet toisiinsa.

Kuvaaja kuvaa tutkimuksemme keskeisten käsitteiden syysuraussuhteita toisiinsa. Se on samalla pyramidikuvio, jonka mukaan käsiyö ja liikunta ovat omat erilliset oppiaineensa. Monialaiset oppimiskokonaisuudet pyrkivät ”yhdistämään” eli ehyttämään näitä kahta toisistaan erillistä oppiainetta. ”Yhdistäminen” ei kuitenkaan onnistu ilman ehyttämistä, jonka takia ehyttäminen on kaikkein päällimmäisin, ja jokaista käsitettä yhdistävä tekijä.

4 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

1. Miten käsityötä ja liikuntaa eheyttämällä voitaisiin luoda monipuolisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia?
2. Miten alakoulun opettajat kokevat käsityön ja liikunnan eheyttämisen monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi?

Tutkimuksen tavoite ohjaa tutkimusmenetelmän valintaa. Se määrittelee, onko tutkimus määrällinen vai laadullinen, ja miten tarvittava aineisto kerätään. Tutkimuksen tarkoitus on tuottaa uutta tietoa, jota voidaan hyödyntää myös tulevaisuudessa. Aihetta ja tavoitetta pohtiessa tuleekin siis miettiä, mitä lisäarvoa tutkimus tuo alalle? (Cohen ym., 2018.) Halusimme tällä tutkimuksella selvittää pitääkö ennako-oletuksemme ja hypoteesimme käsityötä ja liikuntaa eheyttäviin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin liittyen paikkaansa. Hypoteesimme oli, että käsityön ja liikunnan eheyttäminen koetaan haastavaksi, muttei tarpeettomaksi. Lisäksi halusimme tutkimuksellamme selvittää, millaisia ideoita ja ajatuksia kentällä työskentelevillä opettajilla on käsityön ja liikunnan eheyttämiseen liittyen ja miten tätä voitaisiin kehittää.

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Perusjoukon muodostuminen

Päätimme rajata aiheemme alakouluun, koska koemme että yleisesti peruskoulusta puhuminen olisi liian laaja alue kandidaatintutkielmaan. Rajausta opettajiin on tehty eettisistä ja ajallisista syistä, sillä emme ehtisi saamaan tutkimuslupaa oppilaisiin liittyen, eikä se olisi tarpeellista aiheemme kannalta. Alussa olimme rajanneet tutkimusta vielä tarkemmin Varsinais-Suomen alakoulujen opettajiin, mutta päätimme laajentaa aihetta, jotta vastauksien saaminen kyselyä tehdessä olisi helpompaa ja saisimme tarvittavan aineiston kasaan. Alueen rajaaminen ei olisi myöskään tuonut merkittävää lisäarvoa tutkimuksellemme. Lisäksi aiheen rajaamiseen vaikutti molempien osapuolien kiinnostuksen kohteet. Tästä syystä tutkimuksen keskeisiksi oppiaineiksi ovat valikoituneet käsityö ja liikunta. Näin ollen tutkimus on toteutettu Suomen ala- ja yhtenäiskouluissa työskentelevien käsityön-, liikunnan- ja luokanopettajien vastausten pohjalta.

5.2 Tutkimusmenetelmät

Käsitteenä menetelmä, eli toisin sanoen metodi, voidaan selittää monella tavalla. Yleisesti sillä tarkoitetaan sääntöjen ohjaamaa menettelytapaa, jota hyödyntämällä pyritään löytämään ratkaisu johonkin käytännön ongelmaan. Valittu metodi on keskeisessä roolissa tutkimusta tehtäessä, minkä takia tutkijan on tärkeä tuntea ja kyetä soveltamaan valittua metodologiaa. (Hirsjärvi ym., 1997.)

Toteutimme tutkimuksen keväällä 2024. Teimme empiiristä tutkimusta eli analysoimme tutkimuksen kohteena olevaa asiaa sekä teimme aineistosta konkreettisia havaintoja. Kandidaatintutkielmassa teimme laadullista tutkimusta tehtävänannon, sekä tutkimusaiheemme luonteen vuoksi. Päätimme käyttää teoreettisina lähteinä vanhoja tutkimuksia ja artikkeleja. Uusia ajatuksia ja näkökulmia halusimme tuoda tutkimukseemme kyselyllä, jonka loimme alakoulun käsityön-, liikunnan- ja luokanopettajille tutkimuskysymysten, sekä tarkentavien kysymysten pohjalta.

Koska emme pystyneet itse vaikuttamaan tutkimuksemme perusjoukon muodostumiseen valitsemalla haluamiamme havaintoyksiköitä, päädyimme harkinnanvaraiseen näytteeseen. Tilastokeskus määrittelee harkinnanvaraisen näytteen olevan tutkijan oman harkinnan mukaan valitsema spesifi kohdejoukko. Harkinnanvaraisessa näytteessä kohteita ei valita satunnaisesti. Harkinnanvaraista näytettä käytetään usein pienissä sosiologisissa tutkimuksissa silloin, kun tutkimustuloksia ei ole tarkoitus yleistää suurempaan perusjoukkoon. (Tilastokeskus, 2023.) Näin ollen kyseinen menetelmä sopi tutkimukseemme hyvin, sillä kohdejoukko on rajattu tutkijoiden toimesta alakoulun opettajiin, jotka toimivat käsityön-, liikunnan- tai luokanopettajina. Pyrimme tavoittamaan yhteensä noin kaksikymmentä käsityön-, liikunnan- ja luokanopettajaa. Näin saisimme tätä tutkimusta varten tarpeeksi kattavan otannan analysoitavaksi.

5.3 Tutkimuksen aineistonkeruu

Uutta aineistoa hankimme Webropol -kyselyllä. Käytimme kyselyn jakamiseen Facebookin erilaisia ryhmiä, joissa on mittava määrä opettajia. Tiedostimme heti alussa Facebookin olevan alustana vähintäänkin kyseenalainen tutkimuksemme aineiston keräämiseen, sillä emme voineet olla varmoja, kuka todellisuudessa vastaa kyselyyn. Vastaava riski on olemassa myös muita väyliä hyödynnettäessä, mutta sosiaalisessa mediassa se on suurempi. Uskoimme kuitenkin, että Facebookin kautta tavoittaisimme laajemman otannan alakoulun opettajia, kuin muilla tavoin lähestymällä heitä. Facebookin lisäksi jaoimme kyselyn neljäänkymmeneen eri Suomen ala- ja yhtenäiskouluun. Valikoimme koulut satunnaisesti niin, että kuhunkin maakuntaan lähetimme kahteen eri kokoluokan kouluun kyselykutsun. Näin varmistimme, että saamme mahdollisimman monipuolisen otannan suomalaisista käsityön- liikunnan- ja luokanopettajista. Kyselyssä käytimme avoimia kysymyksiä sekä monivalintakysymyksiä. Aikaa kyselyyn vastaamiseen oli yksi kuukausi.

5.4 Aineiston analysointi

Tutkimuksen analyysimenetelmän valintaan vaikuttaa se, mitä tutkimuksella halutaan selvittää. Laadullisen aineiston analyysissä on usein haasteena tutkijan ennakko-oletukset. Ne vaikuttavat tutkimuksen puolueellisuuteen, sillä tutkija, jolla on vahvat ennakko-oletukset tutkittavasta aiheesta, saattaa helposti nähdä aineiston omaa näkökulmaa puoltavampana, mitä se oikeasti on. (Metsämuuronen, 2008.) Toinen tärkeä asia, mikä täytyy pitää mielessä analysoidessa aineistoa, on tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelma tai tutkimustehtävä. Erityisesti laadullisessa tutkimuksessa aineistoa on usein runsaasti ja siitä saattaa nousta esiin useita mielenkiintoisia näkökulmia ja tutkimushaaroja. Tämän vuoksi tulee olla selkeä rajaus, mitä tietoja aineistosta halutaan nostaa esiin ja jättää kaikki muu tieto tutkimuksen ulkopuolelle (Tuomi & Sarajärvi, 2018). Kävimme läpi erilaisia analyysimenetelmiä, ja niistä teemoittelu tuntui sopivalta omaan tutkimukseemme. Teemoittelussa tutkimusaineistosta pyritään hahmottamaan keskeisiä aihepiirejä eli teemoja.

Tutkimuksessamme selvitämme liikunnan-, käsityön- ja luokanopettajien näkemyksiä käsityön ja liikunnan välisistä monialaisista oppimiskokonaisuuksista. Näkemysten pohjalta pyrimme löytämään ratkaisuja näiden oppiaineiden eheyttämiseen kummankin sisältöjä palvelevaksi kokonaisuudeksi. Teimme laadullista tutkimusta, joten analysoimme sitä myös laadullisesti. Laadullisen eli kvalitatiivisen analyysin tavoitteena on jäsentää tutkimuskohteen ominaisuuksia, merkityksiä ja laatua kokonaisvaltaisesti (Alasuutari, 1994). Aineistolähtöistä eli induktiivista sisällönanalyysiä käytetään silloin, kun tutkittava tieto on uutta. Analyysiä ohjaava tekijä on aineisto, jota tarkastellaan kokonaisuutena. Teorialähtöiseen eli deduktiiviseen analyysiin verrattuna keskeinen ero on siinä, että

aineistolähtöisessä analyysissä tutkija luo luokittelurungon aineiston pohjalta, kun taas teorialähtöisessä analyysissä luokittelurunko luodaan ensin. (Elo ym., 2022.)

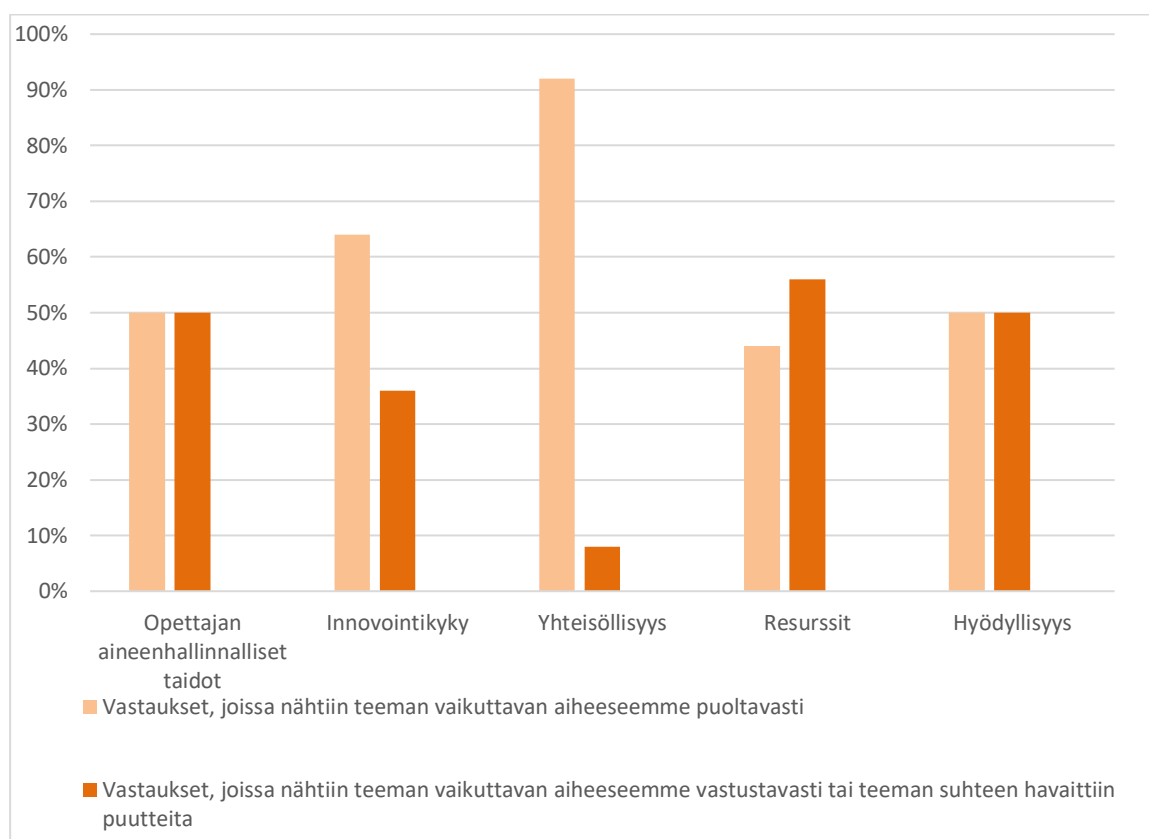
Kyselyn sulkeuduttua keräsimme vastaukset vastaajittain yhteen tiedostoon. Tutkimuksemme kannalta ei ollut oleellista profiloida vastaajia, joten päätimme, ettei vastaajia erikseen profiloida, ellei tuloksista nouse tiettyjä selkeitä ryhmiä, jotka haluamme tutkimuksessamme nostaa esiin. Tämän jälkeen selkeytimme aineiston korjaten kirjoitusvirheet, ja etsimme vastauksista pääpointit kysymyksittäin.

Etsimme vastauksista esiin nousevia teemoja. Teemat löytyivät vastauksista suhteellisen vaivattomasti. Värikoodasimme vastaukset teemoittain, jotta niitä olisi helpompi käsitellä ja purkaa tuloksista kirjoittaessa. Päätimme toteuttaa teemoihin liittyvän kuvaajan, jotta vastausten jakautuminen tulisi selvemmin esiin. Teemoja avatessamme huomasimme päällimmäisenä esiin nousevan kaksi vastakkaista näkökulmaa, niin sanotut puoltavat ja vastustavat. Päädyimme värikoodaamaan vastaukset myös puoltaviin, vastustaviin sekä neutraaleihin vastauksiin. Jokaisesta teemasta nämä kaksi näkökulmaa eivät korostuneet yhtä vahvasti, joten niitä ei ole jokaista teemaa avatessa käytetty. Olemme avanneet esiin nousseita teemoja näkökulmineen seuraavissa kappaleissa laajemmin.

6 Tutkimustulokset

6.1 Yleistä tuloksista

Harvemmin ihmiset ovat täysin minkään asian puolesta tai vastaan. Näin kävi myös saamiemme vastausten kohdalla ja tästä syystä kyselymme vastaukset ovat moninaisia. Hypoteesimme tätä tutkimusta aloittaessa oli, että suurin osa vastaajista olisi suhtautunut käsityön ja liikunnan eheyttämiseen kyseenalaistavasti tai pitäisi aihetta turhana. Mielessämme oli kuva, jossa käsityön ja liikunnan monialaisia eheyttäviä oppimiskokonaisuuksia ei tapahdu kouluissa, eikä näiden aineiden eheyttämistä koettaisi tarpeelliseksi tai mielekkääksi. Yllätykseksemme kuitenkin puoltavasti suhtautuvia vastaajia ja vastauksia oli kaikista vastauksista noin puolet. Vastauksia tarkastellessa niistä nousi päällimmäisenä viisi teemaa. Nämä teemat olivat opettajan aineenhallinnalliset taidot, innovointikyky, resurssit, hyödyllisyys sekä yhteisöllisyys. Seuraavaksi käsittelemme jokaista esiin nousutta teemaa yksitellen, niin puoltavalta, kuin vastustavaltakin kannalta.

Kuvio 2. Vastausten jakautuminen teemojen pohjalta.

Kuviossa 2 kuvaamme teemoja, jotka aineiston pohjalta nousivat merkittäviksi tarkastellessa käsityön ja liikunnan eheyttämistä monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Jaoinme kustakin teemasta esiin nousseet vastaukset näiden oppiaineiden eheyttämistä puoltaviin ja vastustaviin vastauksiin. Kunkin

teeman kohdalla kuvaajan merkitys eroaa hieman toisesta, joten avaamme seuraavissa kappaleissa tarkemmin perusteet, joilla olemme jakaneet vastaukset.

6.2 Opettajan aineenhallinnalliset taidot

”Taito- ja taideaineen yhdistäminen vaatii mielestäni syvempää ymmärrystä ja perehtymistä kumpaankin aineeseen”, vastaaja 12.

Opettajan aineenhallinnalliset taidot nousivat esiin 12 vastaajan vastauksissa. Näistä 6 (50 %) koki omien aineenhallinnallisten taitojen olevan yksi tekijä, joka mahdollistaa käsityön ja liikunnan eheyttämisen monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi, kun taas 6 (50 %) kertoi aineenhallinnallisten taitojensa olevan puutteelliset. Kuudestatoista vastaajasta neljä eivät maininneet vastauksissaan aineenhallinnallisia taitoja. Vastaajat, jotka kokivat omat aineenhallinnalliset taidot käsitöiden ja liikunnan osalta vähintäänkin hyväksi, olivat varman oloisia siitä, että näiden oppiaineiden eheyttävä kokonaisuus onnistuisi ja olisi mielekästä toteuttaa. Vastauksista nousi esiin myös kokemus siitä, että liikunnan ja käsitöiden eheyttävä oppimiskokonaisuus olisi oppilaille mielekästä eriyttämisen kannalta. Kaikessa on kuitenkin kääntöpuolensa, ja siinä missä opettajan aineenhallinnalliset taidot koettiin eheyttämistä tukevana tekijänä, koettiin niiden puute rajoittavana tekijänä. Haasteena nähtiin muun muassa tarve osata molempia oppiaineita laajasti. Vastaaja 1 vastasi suurimman haasteen olevan opettajien tietämättömyys. Tämän tulkitsimme tietämättömyydeksi oppiaineiden sisältöjä kohtaan.

6.3 Innovointikyky

”Oman luovuuden käyttö ja kokonaisuuksien luominen olisi varmasti haaste”, vastaaja 9.

Toisena teemana esiin nousi innovointikyky. Tutkimuksemme kontekstissa tarkoitamme innovoinnilla halua luoda ja ideoida uutta. Tämän voi myös nähdä tietynlaisena uskalluksena kokeilla ja kokea uutta. Yhteensä 11 vastaajaa mainitsi innovoinnin olevan vaikuttava tekijä käsityön ja liikunnan eheyttämiseen monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Näistä 11 vastaajasta 7 (64 %) uskoi pystyvänsä kehittämään toimivia oppimiskokonaisuuksia, joissa yhdistyy sekä käsityö, että liikunta. Vastaavasti 4 vastaajaa (36 %) kertoi, ettei keksi tapaa toteuttaa opetusta, tai tarvitsisi valmiita ideoita, jotta kykenisi toteuttamaan opetusta. Vastauksista nousi esiin useita uusia ideoita ja jo aiemmin toteutuneita kokonaisuuksia käsityön ja liikunnan eheyttämiseksi monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Ideat olivat konkreettisia esimerkkejä, mitä opetuksessa voisi tehdä. Vastauksissa toistui ideat käsitöissä toteutettavasta välineestä tai pelistä, jota voitaisiin käyttää liikuntatunneilla. Vastaaja 11 kertoi, että voisi toteuttaa opetuksessaan pihapelejä kuten tasapainolautoja, mölkyn tai puujalat. Pienemmät luokat voisivat tehdä taas herneläisiä tai vastaavia. Yläasteelle sopivaksi työksi hän mainitsi esimerkkinä peliliivien valmistuksen. Liikuntavälineiden

valmistuksen lisäksi muita vastauksissa esiin nousseita ideoita olivat rastimuotoinen suunnistus, jossa rasteilla olisi käsityöaiheisia tehtäviä, teemapäivät sekä liikunnan hyödyntäminen käsityötunnilla taukojumppana. Esiin nousi myös into ja mielenkiinto aihetta kohtaan. Vastauksista kumpusi halu saada vinkkejä ja lisää tietoa aiheemme ympäriltä. Toisaalta vastauksissa näkyi myös varauksellinen suhtautuminen monialaisia oppimiskokonaisuuksia kohtaan. Osa vastaajista koki oman kyvyn ideoita ja suunnitella käsityön ja liikunnan välisiä eheyttäviä monialaisia oppimiskokonaisuuksia puutteellisena, ja he kaipasivat opetuksen suunnittelun tueksi valmiita ideoita esimerkiksi sähköisen ideapankin muodossa.

6.4 Yhteisöllisyys

”Työparini on käsityönopettaja, minä taas liikunnanopettaja. Yhdistämme sisältöjä, jos se on mielekästä ja sopii aiheeseen, jota käsittelemme”, vastaaja 15.

12 vastaajaa mainitsi vastauksissaan yhteisöllisyyden. Näistä 12 vastaajasta 11 (92 %) näki yhteisöllisyyden tärkeänä tekijänä, joka mahdollistaa tai ainakin helpottaa käsityön ja liikunnan eheyttämistä monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. 1 (8 %) vastaaja mainitsi yhteistyön opettajien kesken olevan haaste. Positiiviset kokemukset liikunnan ja käsityön eheyttäviin oppimiskokonaisuuksiin liittyivät usein yhdessä tekemiseen. Vastaaja 2 kertoi koulussaan jo useampana vuonna järjestetystä tapahtumasta, jossa isommat oppilaat ovat rakentaneet kulkuvälineen. Lopulta kulkuvälineet rakentajineen ovat kisanneet keskenään, ja pienemmät oppilaat ovat olleet kannustusjoukkoina paikalla. Vastaaja 2 totesi tapahtuman lisänneen yhteisöllisyyttä koulussaan. Muissakin vastauksissa kerrottiin esimerkiksi isompien oppilaiden tehneen yhteiseen käyttöön pihapelivälineitä. Eräästä vastauksesta nousi myös yhdessä tekemisen ilo opettajien välillä, kun kahden tai useamman opettajan ammattitaidot pääsevät täydentämään toisiaan. Useassa vastauksessa mainittiin, että käsityön ja liikunnan välisen monialaisen oppimiskokonaisuuden luominen vaatisi opettajien välistä tiivistä yhteistyötä. Valtaosa vastauksista suhtautui yhteisöllisyyteen ja yhteistyöhön opettajien välillä myönteisesti, mutta myös yksi aiheen tiimoilta varautunut vastaus mahtui mukaan. Vastaaja 12 koki haasteeksi ideoinnin ja yhteistyön opettajien kesken.

6.5 Resurssit

”Yhden lukuvuoden aikana ei ehditä käydä kuin pintapuolisesti sisältöjä läpi. Siihen ei kaippaa enää yhtään lisähaastetta liikuntaa lisäämällä. Liikunta ja käsityö ovat oppiaineita, joissa on vapaita tilanteita. Usealla oppilaalla on jo valmiiksi vaikeuksia niissä, ja meno on levotonta. En siis halua yhdistää niitä ainakaan oman kokemukseni perusteella”, vastaaja 16.

Aihettamme varjosti puhe resursseista, tai oikeastaan niiden vähäisyydestä ja puutteista. Vastauksissa toistui huoli ajan riittävydestä. 16:sta vastaajasta 7 (44 %) mainitsi resurssien puutteen olevan tekijä, joka rajoittaa käsityön ja liikunnan eheyttämistä monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Loput 9 (56 %) vastaajaa eivät maininneet vastauksissaan resursseista. Oppiaineiden sisältöihin varattu aika koettiin valmiiksi vähäisenä ja eheyttäminen nähtiin tekijänä, joka vie aikaa pois näiltä sisällöiltä. Oppiaineisiin käytettävän tuntimäärän lisäksi eheyttävän opetuksen järjestämisen koettiin olevan työlästä opettajalle. Eheyttävien kokonaisuuksien suunnittelun ja valmistelun kerrottiin vievän ylimääräistä aikaa opettajan arjesta, mitä ei välttämättä ole. Samat teemat nousivat esiin puhuttaessa yleisesti monialaisista oppimiskokonaisuuksista. Ajallisten resurssien puuttumisen lisäksi esiin nousi haaste ryhmäkokojen suuruudesta. Ryhmäkokojen koettiin olevan liian suuria, jotta voitaisiin toteuttaa eheyttäviä monialaisia oppimiskokonaisuuksia käsityön ja liikunnan välillä. Tähän ratkaisuksi esitettiin lisää tukea toisilta opettajilta tai vaihtoehtoisesti pienempiä ryhmäkokoja. Ratkaisuja ei koettu kuitenkaan realistisiksi. Myös työturvallisuus ja toiminnan valvominen nousi vastauksissa esiin ja erityisesti huoli näiden vajaavaisuudesta, mikäli opetusta järjestetään samanaikaisesti useammassa tilassa. Tilat koettiin vastauksissa usein riittämättömiksi, jotta käsityön ja liikunnan välisiä monialaisia oppimiskokonaisuuksia voitaisiin järjestää.

6.6 Hyödyllisyys

”Hyötynä on kokonaisvaltaisuus ja merkityksellisyys, kun aihepiirin konteksti laajenee. Toki pitää olla suunniteltua ja tavoitteellista sisältöä. En näe haittoja, kun toiminta on perusteltua ja suunniteltua”, vastaaja 4.

Puhuttaessa monialaisista oppimiskokonaisuuksista tai pelkästään käsityön ja liikunnan välisistä monialaisista oppimiskokonaisuuksista, esiin nousi usein pohdintaa oppiaineiden eheyttämisen hyödyllisyydestä. 16 vastaajasta puolet (50 %) vastasi, että kokee käsityön ja liikunnan yhdistämisen kannattavaksi. Vastaavasti puolet (50 %) vastasi, ettei koe tätä kannattavaksi. Eheyttäminen käsityön ja liikunnan välillä nähtiin haasteelliseksi, minkä takia lähes kaksi kolmesta vastaajasta ilmoitti, ettei heidän koulussaan toteuteta käsityön ja liikunnan välisiä monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Vastauksissa toistui näkemys siitä, että monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat usein väkisin toteutettuja, jolloin oppiaineiden todellinen sisältö jää taka-alalle. Vastaaja 11 totesi, että kahden oppiaineen eheyttävän oppimiskokonaisuuden toteutuksesta tulee väkinäinen, jos oppiaineissa on hyvin vähän päällekkäisyyttä. Vastauksissa painotettiin, että oppiaineiden eheyttämisen tulisi palvella kummankin oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jotta sitä olisi hyödyllistä yhdistää. Vastauksissa mainittiin myös siitä, että monialainen oppimiskokonaisuus itsessään ei ole tae paremmasta oppimisesta.

6.7 Tutkimustulosten yhteenveto

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen vaatii opettajalta enemmän, kuin yhden aineen sisältöjen opettaminen. Vastausten perusteella opettajien ajatukset käsityön ja liikunnan eheyttämisestä monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi ovat isolta osin linjassa heidän ajatustensa kanssa yleisesti monialaisista oppimiskokonaisuuksista. Moni kokee eheyttämisen haastavana, ja puntaroi hyötyjen ja haittojen välillä monialaisia oppimiskokonaisuuksia suunnitellessaan ja toteuttaessaan. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia ei tule luoda ”vain luomisen ilosta”, vaan vain silloin, kun se palvelee molempia oppiaineita. Muutamista vastauksista huomasi, että joillakin vastaajilla oli jokseenkin hämärän peitossa se, mitä eheyttäminen ylipäättään tarkoittaa. Tämä luo tietysti suuret haasteet eheyttävien oppimiskokonaisuuksien luomiselle ja ideoinnille. Monet opettajista olivat hyvinkin innovatiivisia opetuksensa suhteen, mutta mukaan mahtui myös heitä, jotka kaipasivat valmiita paketteja opetukseensa oppiaineiden eheyttämisen tiimoilta. Ajan ja resurssien rajallisuus nousi merkittäväksi tekijäksi, ja luultavasti tästä syystä koettiin, että valmiit paketit olisivat hyvä lisä ja turva opetukseen. Monet kuitenkin kokivat, että käsityön ja liikunnan monialainen oppimiskokonaisuus voisi olla mielekäs ja kiinnostava toteuttaa. Kyselyymme vastaajien vastauksista huomasi, että opettajat kaipaavat toistensa tukea ja yhteisöllisyyttä aiheen tiimoilta. Taulukoon 1 olemme keränneet vastauksista esiin nousseet käsityön ja liikunnan eheyttämisen hyödyt ja haasteet.

Taulukko 1. Käsityön ja liikunnan eheyttämisen hyödyt ja haasteet

Hyödyt	Haasteet
Motoristen taitojen kehittyminen palvelee kumpaakin oppiainetta	Oppimista tukevan opetuksen järjestäminen haastavaa
Oppilaita motivoivaa	Rajallinen aika
Monipuolisuus	Rajalliset tilat ja välineet
Oppilaille mielekkäät kokonaisuudet	Vaatii opettajalta laajaa aineenhallintaa
Mielekkään toteutuksen ideointi	Mielekkään toteutuksen ideointi
Yhteisöllisyys	Työturvallisuus

7 Johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten käsityötä ja liikuntaa eheyttämällä voitaisiin luoda monipuolisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Halusimme myös selvittää, miten alakoulun opettajat kokevat käsityön ja liikunnan eheyttämisen monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi. Aiheesta ei ollut suoranaisesti tehty aiempaa tutkimusta. Muista oppiaineista yhdistettynä käsityöhön tai liikuntaan taas oli tehty aiempaa tutkimusta, joten vertailemme omia tuloksiamme näiden tutkimusten tuloksiin.

Vertasimme tutkimuksemme vastauksia Tervaskannon (2017) tutkimuksen vastauksiin, jotka käsittelivät käsityön integroimista muihin oppiaineisiin. Vaikka Tervaskannon tutkimuksessa ei käsitelty käsityön eheyttämistä liikuntaan, siinä nousi esiin samoja teemoja kuin meidänkin tutkimuksessamme. Tervaskanto oli nostanut aineistostaan esiin kolme teemaa: käsityön integroimisen hyödyt, haitat sekä koulun resurssit. Käytettävissä olevat tilat, opettajan motivaatio ja ammattitaidon puute olivat tekijöitä, jotka vaikeuttavat integrointia. Nämä olivat myös meidän aineistossamme esiin nousseita tekijöitä. Lisäksi kokemus siitä, että käsityölle varattu vähäinen aika halutaan käyttää jakamattomasti käsityön opetukseen, nousi esiin kummankin tutkimuksen aineistoissa. Tervaskanto kertoi tutkimuksessaan, että käsityön integrointi vahvistaa oppilaiden arkielämän ja tulevaisuuden taitoja kuten ongelmanratkaisukykyä, innovatiivisuutta sekä luovuutta. Tässäkin suhteessa samat teemat toistuivat meidänkin tutkimuksessamme.

Tervaskanto (2017) oli listannut tutkimuksessaan oppiaineet, joita integroidaan käsitöihin. Nämä oppiaineet olivat kuvataidetta lukuun ottamatta lukuaineita. Tämä viittaisi siihen, että käsityön integrointi taito- ja taideaineisiin koetaan haastavampana kuin käsityön integrointi lukuaineisiin. Saamamme tulokset kuitenkin erosivat tästä hieman, sillä noin puolet vastaajista näki, ettei taito- ja taideaineiden keskinäinen yhdistäminen eroa mitenkään taito- ja taideaineen yhdistämisestä lukuaineeseen. Tämän tutkimustulosten vertailun johtopäätöksenä voimme todeta, että ainakin käsityön eheyttävissä kokonaisuuksissa toistuvat samat teemat, oli eheyttävä aine sitten liikunta tai jokin muu. Tutkimustulokset tukevat toisiaan ja vahvistavat ajatustamme siitä, että käsityön ja liikunnan välisten monipuolisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttaminen on tarpeellista, mutta sen toteuttaminen koetaan haastavana.

Aineistosta esiin nousseet teemat tukevat ja selittävät toisiaan. Esimerkiksi innovointikykyä tarkastellessa opettajan ammattitaito on usein tekijä, jonka omaaminen tai puuttuminen vaikuttaa opettajan kykyyn ideoida ja suunnitella käsityön ja liikunnan välisiä monipuolisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Innovointikyky taas vaikuttaa siihen, miten opettajat kokevat aiheen hyödyllisyyden. Jos opettaja ei kykene ideoimaan toimivia oppimiskokonaisuuksia, vahvistuu

kokemus siitä, että tämä on irrallista ja väkisin tehtyä toimintaa, joka ei palvele oppiaineiden sisältöjen tarkoitusta. Vastaavasti opettaja, jolla on hyvä innovointikyky, kykenee paremmin muodostamaan toimivia oppimiskokonaisuuksia. Tämän perusteella voimme ajatella, että toimivan käsityön ja liikunnan välisen monialaisen oppimiskokonaisuuden luomiseksi tarvitaan kaikkia viittä tutkimuksemme teemaa. Resursseja, kuten aikaa ja asianmukaiset tilat ja välineet. Monipuolista yhteistyötä muiden opettajien kanssa. Ideoita joko opettajalta itseltään tai tukea ideointiin. Opettajan ymmärrystä monialaisten oppimiskokonaisuuksien moninaisuudesta sekä riittävät aineenhallinnalliset taidot, mutta myös punainen lanka ja merkitys: mitä lisäarvoa monialainen eheyttävä oppimiskokonaisuus tuo oppimiseen.

Perusopetuksen opetuksen perusteissa (2015) sanotaan, että eheyttävä opetus tarkoittaa teemojen ja ilmiöiden tarkastelua kokonaisuuksina. Eheyttäminen ei ole lainkaan yksiselitteistä, vaan sen toteuttamiseen on lukuisia eri vaihtoehtoja. Oppiaineiden eheyttämisellä voidaan tarkoittaa esimerkiksi kahden eri oppiaineen rinnastusta toisiinsa. Oppiaineiden sisältöjen pohjalta voidaan toteuttaa esimerkiksi teemapäiviä, opintokäyntejä tai tapahtumia, joissa useamman aineen sisällöt esiintyvät. Oppiaineiden sisältöjä voidaan myös yhdistellä eli integroida yhdeksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Huomasimme, että osalla kentällä olevista opettajistakin oli vääristynyt kuva eheyttämisestä. Muun muassa kysyessä ehdotuksia käsityön ja liikunnan eheyttämiseksi, saimme vastaukseksi ”neulontajuoksun”. Tästä vastauksesta huomaa, ettei eheyttämisen pohjimmainen tarkoitus tai periaatteet ole juurikaan ollut tiedossa.

Ideoita ja ajatuksia käsityön ja liikunnan eheyttämiseen monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi tuli vastaajilta vaihtelevasti. Määrällisesti useammasta vastauksesta kuitenkin paistoi kyky ja innostus luoda ja ideoida uutta. Vastaajilla, jotka kokivat aineenhallinnallisten taitojensa olevan vähintäänkin hyvällä tasolla, oli monipuolisia ideoita käsityön ja liikunnan eheyttämiseksi, aina pihapeleistä itse rakennettujen kulkuvälineiden välisiin kisailuihin. Joukkoon mahtui kuitenkin myös heitä, jotka kokivat aineenhallinnalliset taitonsa vajavaisiksi, ja toivoivat jonkinlaisia valmiita paketteja tai ideapankkeja eheyttämisen tueksi.

Vastaajien kokemukset käsityön ja liikunnan eheyttämisestä monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi olivat monipuolisia. Tutkimuksemme mukaan kokemukset ovat hyvin moninaisia, eikä yhtä oikeaa vastausta kysymykseen ole. Tulostemme valossa tähän vaikuttaa opettajasta riippuvat tekijät, kuten hänen aineenhallinnalliset taitonsa ja kyky ideoida sekä suunnitella opetusta. Kuitenkin myös opettajasta riippumattomat tekijät vaikuttavat, kuten käytettävissä oleva aika ja tilat. Nämä tekijät määrittelevät pitkälti sen, näkeekö opettaja käsityön ja liikunnan eheyttämisen hyödyllisenä vai turhana.

8 Pohdinta

8.1 Tutkimusprosessin kulku

Aluksi etsimme ja luimme aiemmin tehtyjä tutkimuksia ja huomasimme, ettei käsityön ja liikunnan eheyttämisestä puhuttu missään juuri mitään. Ajattelimme, että aihetta voisi olla hyödyllistä tutkia, koska useassa tutkimuksessa nostettiin esiin esimerkiksi liikunnan hyödyt hienomotorisiin taitoihin. Prosessin alkumetreillä tapasimme viikoittain edistäen työtä ensin teoriataustan pohjalta, sitten kysymysten luonnin osalta. Kun olimme tutustuneet tarpeeksi aiheeseen ja saaneet käsityksen aiheesta kirjoittamamme teoriataustan pohjalta, aloimme pohtimaan kyselyyn tulevia kysymyksiä ja niiden asetelua. Teimme testikyselyn opiskelukavereille varmistaaksemme kysymysten ymmärrettävyyden. Pienten muokkausten jälkeen jaoimme kyselyn opettajille suunnatuissa Facebook ryhmissä sekä satunnaisesti valittuihin ala- ja yhtenäiskouluihin ympäri Suomen. Kysely oli vastaajille avoinna kuukauden, jonka jälkeen toteutimme aineistolähtöisen sisällönanalyysin teemoittelemalla vastaukset. Teemoittelun jälkeen prosessi on ollut lähinnä kirjoittamista ja keskustelua tuloksista.

Kirjoitusprosessi kulki koko tutkielman ajalta omalla painollaan suhteellisen hyvään tahtiin. Ajoittain oli haasteita tarttua toimeen, mutta mukaan mahtui myös lukuisia hyviä päiviä, kun pääsimme harppauksittain eteenpäin. Koko prosessin ajan olemme keskustelleet ajankohtaisista aiheista tutkimukseemme liittyen. Lisäksi olemme pohtineet ja muokanneet yhdessä työn rakennetta, lausemuotoja ja näkökulmia. Työ on toteutettu tiiviissä yhteistyössä toistemme kanssa, sekä ennen kaikkea hyvässä hengessä.

Prosessin loppumetreillä olemme pohtineet muun muassa sitä, miten aiheen erilainen rajaus olisi vaikuttanut tutkimukseemme ja sen kulkuun. Alun perin olimme rajanneet aiheemme Varsinais-Suomen opettajiin, mutta päätimme laajentaa aihettamme kattamaan koko Suomen. Näin saisimme kerättyä tarvittavan määrän vastauksia. Loppumetreillä kuitenkin pohdimme, olisiko rajaus ollut kuitenkin hyvä. Olisiko se tuonut lisäarvoa tai uusia näkökulmia tutkimukseemme? Vastauksistamme nimittäin huokui läpi se, että opettajat kokivat valtakunnallisen opetussuunnitelman olevan salliva ja avoin monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Kuitenkin koulukohtaiset opetussuunnitelmat rajasivat aika ronskillakin kädellä toteutusten mahdollisuutta, tai niissä käytettävää luovuutta. Nyt kun teimme tutkimuksemme koko Suomen laajuisesti, emme tietystikään olleet tietoisia eri vastaajien koulukohtaisista opetussuunnitelmista, emmekä pystyneet käsittelemään aihetta muulla kuin valtakunnallisella tasolla. Oliko tämä hyvä vai huono asia, siihen emme osaa vastata.

8.2 Tutkimusprosessista heränneitä ajatuksia

Aihe tuntui meistä itsestään aluksi väkinäiseltä ja hankalalta, kun yritimme yhdistää monta palasta, jotta kokonaisuudesta tulisi molempien tutkijoiden vahvuuksia palveleva. Olimme valmistautuneet siihen, ettei vastaajia juurikaan tulisi tai vastaukset olisivat hyvin varautuneita, skeptisiä ja negatiivissävytteisiä aihettamme kohtaan. Käsityön ja liikunnan eheyttäminen monialaiseksi oppimiskokonaisuudeksi tuntui meistäkin hankalalta, mutta silti mielenkiintoiselta aiheelta tutkia. Halusimme selvittää, toteutuuko tällaisia oppimiskokonaisuuksia, sekä haastaa vastaajia pohtimaan miten näitä oppiaineita voisi eheyttää. Hypoteesimme oli, ettei alakouluissa toteudu juurikaan käsityön ja liikunnan välisiä monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yllätykseksemme vastaukset jakautuivatkin aika lailla puoliksi. Vastaajat olivat osittain toki skeptisiä, mutta myös kiinnostuneita aiheestamme. Muutamista vastauksista huomasi, että käsityön ja liikunnan välisiä ehyttäviä monialaisia kokemuksia oli kuin olikin toteutettu vastaajien kouluissa. Ja jos ei ollut toteutettu, oli opettajilla hyviä ideoita toteutuksiin. Ideat ja innostus eivät kuitenkaan aina riitä. Kaikkeen tarvitaan resursseja, eikä resursseja ole aina saatavilla.

Pohdimme myös sitä, miten kysymykset olisi tullut asetella ”tehokkaammin” palvelemaan tarkoitustaan. Vaikka toteutimme testikyselyn, huomasimme muutamia epäkohtia kyselyssämme varsinaisia tuloksia analysoidessamme. Muutamat kysymykset olivat tulosten analysoinnin kannalta täysin turhia, ja osa taas olisi kaivannut tarkennusta. Huomasimme myös muutamien kysymysten asettelujen ja sanavalintojen olevan hieman erikoisia tai hankalasti ymmärrettäviä. Totesimme myös, että testikyselyn vastauksista olisi voinut koostaa oman teemoittelunsa, ja näin ollen todeta jo aikaisessa vaiheessa kysymysten toimivuuden ja tarpeellisuuden.

8.3 Tutkimuksen vaikutukset ja rajoitteet

Pohdimme myös tutkimuksemme vaikutuksia ja rajoitteita. Vaikka tutkimuksemme kattoikin koko Suomen, sen vaikutukset tuskin yltyvät yksilötasoa ylemmäs. Kuitenkin vastausten pohjalta on ollut mukava huomata, miten vastaajat ovat suhtautuneet aiheeseen. Monissa vastauksissa nousi esiin kiinnostus aihetta kohtaan sekä halu ottaa selvää. Näin ollen voimme olettaa tutkimuksemme vaikuttaneen vastaajimme positiivisesti ja avartavasti. Mahdollisuudet myös siihen, että vastaajat keskustelevat aiheesta kollegoidensa kanssa ja tällä tavalla levittävät tietoisuutta aiheestamme, on olemassa.

Rajoitteita taas tuli mieleemme useampi. Kyselymme levinneisyys oli niukka ja vastaajamäärä pieni. Jos olisimme onnistuneet levittämään kyselyämme laajempaan tietoisuuteen, olisi vastaajia ollut ehkä enemmän. Vähäinen vastaajamäärä aiheuttaa ensinnäkin sen, ettemme voi tietystikään yleistää tuloksiamme. Lisäksi pohdimme sitä, millä tavalla vastaajat ”valikoituivat”. Vaikkemme itse

tiedostaen valinneet ketään, on vastaajajoukko varmasti suhteellisen yksipuolinen. Vastaajamme ovat todennäköisesti olleet kiinnostuneita aiheestamme, ja tästä syystä vastanneet kyselyymme. Tämä oletus rajaa valtavan määrän vastaajia pois, ja saattaa antaa liian optimistisen kuvan käsityön ja liikunnan eheyttäviin oppimiskokonaisuuksiin suhtautumisesta.

8.4 Jatkotutkimusaiheet

Aiheita tuli mieleemme lyhyellä pohdinnalla useampi. Ensinnäkin vastauksissamme esiin nousseet valmiit ideapankit käsityön ja liikunnan eheyttämiseksi nousivat puheenaiheeksi. Käsityön ja liikunnan eheyttämiseksi voisi luoda ideapankin, jonka antaisi jollekin tietylle koululle käyttöön tutkimuksen ajaksi. Tällöin voisi tutkia esimerkiksi sitä, madaltaako ideapankin olemassaolo opettajien kynnystä toteuttaa eheyttäviä monialaisia oppimiskokonaisuuksia käsityön ja liikunnan välillä. Ideapankin käyttöä voisi tarkastella myös esimerkiksi oppilaiden näkökulmasta.

Toisena aiheena mieleemme tuli käsityön hyödyt liikunnalle. Useissa löytämissämme tutkimuksissa kerrottiin siitä, miten liikunta on hyödyksi käsitöille. Tämän näkökulman toimme esiin myös tämän tutkimuksen teoriataustassa. Kuitenkin kun asetelman kääntää toisinpäin eli puhutaan käsitöiden hyödyistä liikunnalle, ei tutkimuksia ole tehty. Onko käsitöistä hyötyä liikunnassa, vai toimiiko hyötysuhde vain toisin päin?

Lisäksi vastauksistamme nousi useita erikoisiakin käsityksiä eheyttämisestä ja monialaisuudesta. Näistä molemmista aiheista on kirjoitettu paljon, mutta kuinka paljon onkaan tutkittu sitä, ymmärtävätkö opettajat loppupeleissä eheyttämistä ja monialaisuutta. Tässä kohtaa toki omat tulkintamme vastauksista voivat hämätä juuri koulukohtaisten opetussuunnitelmien takia. Voi nimittäin olla, että vastaajamme ymmärtävät hyvinkin kattavasti eheyttämisen ja monialaisuuden periaatteet, mutta koulukohtaiset opetussuunnitelmat rajaavat rajusti tilaa luovuudelta ja omalta ideoinnilta.

8.5 Eettiset lähtökohdat

Tutkimuksemme kohderyhmänä toimi alakoulun opettajat. Valitsimme opettajat, jotta tutkimusaineiston keruu ei vaatisi ylimääräisiä ja aikaa vaativia lupa-asioita, ja voisimme olla varmoja vastaajien täysi-ikäisyydestä. Kyselyämme jakaessa toimme saatekirjeellä selvästi esiin, että vastaaminen on vapaaehtoista, ja omilla ehdoilla tehtävää toimintaa.

Toteutimme kyselyn sosiaalisen median alustalla, Facebookissa, jolloin vastaaminen tapahtuu omalla ajalla omasta tahdosta. Kysely jaettiin opettajien omassa Facebook ryhmässä. Lisäksi jaoimme kyselykutsun 40 satunnaisesti valittuun ala- ja yhtenäiskouluun ympäri Suomea. Suoritimme kyselyn

niin, että siihen pystyi vastaamaan vain rajattu määrä ihmisiä, jolloin emme itse valitse vastauksien joukosta vain tiettyjä vastaajia. Lopulta kävi kuitenkin niin, ettei rajausta tarvittukaan, sillä vastaajia oli niukasti. Toteutimme kyselyn niin, ettei yksikään vastaaja ole tunnistettavissa. Tästä takeena on se, että tutkimuksemme ylsi koko Suomen alakouluihin, jolloin mikään yksittäinen alue ei ollut tunnistettavissa. Lisäksi vastaajilta ei pyydetty nimi- tai osoitetietoja, eikä vastaajat olleet tälläkään tavalla tunnistettavissa. Vastaajat vastasivat kyselyymme siis täysin anonyymisti, omista lähtökohdistaan. Ainoina rajauksina olivat ala- tai yhtenäiskoulussa käsityön-, liikunnan- tai luokanopettajana toimiminen, sekä jonkin kasvatustieteen tutkinnon omaaminen.

Tutkimuksen tuloksia käytettiin tässä kandidaatintutkielmassa. Tutkielman lisäksi tuloksia voidaan käyttää jatkossa tieteellisessä tutkimusjulkaisussa. Tutkimusaineisto säilytetään turvallisesti tutkielman valmistuttua tutkimuseettisten ohjeiden mukaisesti viiden vuoden ajan. Tämän jälkeen aineisto hävitetään asianmukaisesti. Aineistoa käsittelevät vain henkilöt, jotka tutkimusta toteuttavat.

8.6 Luotettavuus

Tutkimuksemme on luotettava, sillä tutkimusmenetelmämme on toistettavissa. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa ympäristö, jossa kyselyyn vastataan, kyselyn ajankohta sekä se, miten kysymykset ymmärretään (Cohen, Manion & Morrison, 2018) ja (Sarajärvi & Tuomi, 2018). Tämä haastoi meitä kyselyn laatimisessa sekä vastausten tarkastelussa. Kysymysten tulee olla selkeästi ymmärrettäviä niin, ettei niiden tulkintaan jää vaihtoehtoja. Näin vastaukset ovat vertailukelpoisia ja luotettavia. Toteutimme tutkimuksemme hyödyntämällä sosiaalista mediaa aineiston keruussa, sekä lähettämällä kyselykutsuja 40 satunnaisesti valittuun ala- ja yhtenäiskouluun eri puolilla Suomea. Pyysimme koulujen rehtoreita välittämään kyselykutsun kaikille kohdejoukkoon sopiville koulun opettajille. Emme kuitenkaan voi olla varmoja, tapahtuiko näin kaikissa kouluissa, sillä saimme tiedon kyselykutsun levittämisestä vain kahdelta koulun rehtorilta. Lisäksi tiedostimme riskin, joka ilmenee aineistoa kerätessä sosiaalisesta mediasta. Kun kyselyä levitetään sosiaalisen median kanavissa, on aina riskinä, että kyselyyn vastaa henkilö, joka ei vastaa haluamaamme perusjoukkoa. Tämä voi aiheuttaa tahallista tai tahatonta vääriä tutkimustietoja. Tutkimusaineiston keruun välineenä Facebook rajaa tutkimukseen osallistuvia henkilöitä, sillä on oletettavaa, että sosiaalista mediaa kuluttavat ja siellä tutkimuksiin vastaavat henkilöt ovat todennäköisesti tietyn ikäisiä ja henkisiä. Uskoimme kuitenkin Facebookin ja satunnaisesti eri kouluihin lähetettyjen kyselykutsujen avulla saavuttavamme niin laajan ja monipuolisen otoksen perusjoukosta, kuin resurssiemme puitteissa on mahdollista.

Tutkimuksen tulosten tarkastelussa on syytä huomioida, ettemme pysty täysin puolueettomasti analysoimaan saamiamme tuloksia. Tämä johtuu omista kokemuksistamme ja ajatuksistamme aiheita kohtaan. Kyseisen ongelman tiedostaminen kuitenkin auttoi meitä välttämään omien näkemysten

vaikuttamista lopullisiin tutkimustuloksiin. Tutkimustuloksia ei voi yleistää, sillä vastaajajoukkomme on melko pieni. Aiempien tutkimusten tuloksiin verrattaessa voidaan kuitenkin huomata, että tutkimuksemme tulokset ovat pitkälti samansuuntaiset niiden kanssa. Tämä vahvistaa tutkimustulostemme luotettavuutta.

Lähteet

- Alasuutari, P. (1994). *Laadullinen tutkimus 2.0*. Vastapaino. Noudettu osoitteesta <https://www.ellibrary.com/reader/9789517685030> (luettu 10.10.2023)
- Annerstedt, C. (2008). *Physical education in Scandinavia with a focus on Sweden: a comparative perspective*. Physical Education and Sport Pedagogy. Noudettu osoitteesta <https://doi.org/10.1080/17408980802353347> (luettu 13.3.2024)
- Cantell, H. (2015). *Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia*. PS-Kustannus. Noudettu osoitteesta <https://www.ellibrary.com/reader/9789524517430> (luettu 17.10.2023)
- Cantell, H. & Kallioniemi, A. (2016). *Kansankynttilä keinulaudalla: Miten tulevaisuudessa opitaan ja opetetaan?* PS-Kustannus.
- Cohen, L. Manion, L. & Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education*. Routledge.
- Elo, S. Kajula, O. Tohmola, A. & Kääriäinen, M. (2022). *Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen*. Hoitotiede. s. 215-225. Noudettu osoitteesta <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987> (luettu 13.3.2024)
- Halinen, I. & Jääskeläinen, L. (2015). *Opetussuunnitelmauudistus 2016 - Sivistysnäkemys ja opetuksen eheyttäminen*. Teoksessa H. Cantell, *Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia*. PS-Kustannus. s. 19-36. Noudettu osoitteesta <https://www.ellibrary.com/reader/9789524517430> (luettu 17.10.2023)
- Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. (1997). *Tutki ja kirjoita*. Kirjayhtymä Oy.
- Immonen, E. (2021). *Musiikin ja matematiikan integrointi lukiotason opetuksessa*. Kandidaatintutkielma. Oulun yliopisto. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202102161176> (luettu 17.10.2023)
- Jaakkola, T. Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (Toim.) (2017). *Liikuntapedagogiikka*. PS-kustannus.
- Kojonkoski-Rännäli, S. (1995). *Ajatus käsissämme: Käsitteiden merkityssisällön analyysi*. Turun yliopisto.
- Kokko, S. & Martin, L. (2023). *Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa: LIITU-tutkimuksen tuloksia 2022*. Valtion Liikuntaneuvosto. Noudettu osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202311177979> (luettu 12.3.2024)
- Lepistö, J. (2006). *Käsityöoppiaineen tulevaisuuden haasteet luokanopettajakoulutuksessa*. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus, *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta*. Juvenes Print. s. 158–166.
- Luukka, J. & Valkonen, R. (2021). *Luokanopettajien näkemyksiä opetukseen integroidusta liikunnasta oppimisprosessin eri vaiheissa*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202101201046> (luettu 27.10.)
- Matsumoto, K. Chen, C. Hagiwara, K. Shimizu, N. Hirotsu, M. Oda, Y. & Nakagawa, S. (2021). *The Effect of Brief Stair-Climbing on Divergent and Convergent Thinking*. Frontiers in Behavioral

- Neuroscience. Noudettu osoitteesta
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fnbeh.2021.834097/full> (luettu 5.3.2024)
- Metsämuuronen, J. (2008). *Laadullisen tutkimuksen perusteet*. International Methelp Ky.
- Opetushallitus. (2015). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014*. Next Print Oy. Noudettu osoitteesta
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf (luettu 27.10.2023)
- Peltomaa, I.-M. (2021). *Mokista oppii! Ohjekirja onnistuneisiin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin*. PS-Kustannus.
- Qi, Y. Tan, S. Sui, M. & Wang, J. (2018). *Supervised physical training improves fine motor skills of 5-year-old children*. Scientific Electronic Library Online. Noudettu osoitteesta
<https://doi.org/10.1590/1517-869220182401177117> (luettu 20.3.2024)
- Rantala, J. Thuneberg, H. & Salmi, H. (2019). *Opettajaopiskelijat suomalaisten alkuperää selvittämässä: Tapaustutkimus tiedonalalähtöisestä eheyttämisestä opettajien peruskoulutuksessa*. Ainedidaktiikka, 3(1), s. 63–81. Noudettu osoitteesta
<https://doi.org/10.23988/ad.77602> (luettu 20.3.2024)
- Ruokonen, I. (2017). *Integraatio ja eheyttäminen. Kasvamista musiikkiin ja musiikin avulla*. Classicus.
- Siivola, R. (2023). *Langanvärjäys kemian ja käsityön integraationa yläkoulussa*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Noudettu osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202306013433> (luettu 27.10.2023)
- Tervaskanto, M. (2017). *Luokanopettajien käsityksiä käsityön integroinnista*. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto. Noudettu osoitteesta <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201705061704.pdf> (luettu 13.11.2023)
- Tilastokeskus. (2023). Noudettu osoitteesta https://www.stat.fi/meta/kas/hark_var_nayte.html. (luettu 13.11.2023)
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi. Noudettu osoitteesta <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789520400118> (luettu 2.11.2023)
- UKK-Instituutti. (16. helmikuu 2024). Noudettu osoitteesta
<https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/liikkumisen-vaikutukset/> (luettu 2.11.2023)
- Yi, J. Peng T. & Damian, H. (2020). *Chinese traditional handicraft education using AR content*. Leonardo, 53(2), s. 199-200. Noudettu osoitteesta <https://web-p-ebscohost-com.ezproxy.utu.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=3d1c1c7f-d7a6-4507-96f7-46ae63866805%40redis> (luettu 13.3.2024)
- Yle. (10. toukokuu 2013). *Keppariharrastuksessa yhdistyvät liikunta ja käsityöt*. Yle. Noudettu osoitteesta <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/05/10/keppariharrastuksessa-yhdistyvat-liikunta-ja-kasityot> (luettu 27.10.2023)

Liitteet

Liite 1. Webropol -kysely

TURUN YLIOPISTO

Alakoulujen opettajien ajatuksia käsityön ja liikunnan
ehyittämisestä monialaisiksi oppimiskokonaisuuksiksi

Aineet, joita opetat? (jos olet luokanopettaja, voit vastata “luokanopettaja”) *

Ikä *

- alle 30
- 30–45
- yli 45

Työvuodet *

- alle 2 vuotta
- 2–4 vuotta
- 5–15 vuotta
- yli 15 vuotta

Minkä tutkinnon olet suorittanut opettajan työhösi liittyen? (pääaine, sivuaine) *

Koulun koko, jossa työskentelet *

- alle 100 oppilasta
- 100–400 oppilasta
- yli 400 oppilasta

Oletko toteuttanut opetuksessasi monialaisia oppimiskokonaisuuksia? *

En

Kyllä

Millaiseksi koet opetussuunnitelman vaatimukset monialaisten oppimiskokonaisuuksien suhteen? *

Harrastatko liikuntaa tai käsitöitä? Jos kyllä niin mitä? *

Luettele liikunnan ja käsityön eheyttämisen a) hyötyjä b) haasteita *

Anna konkreettisia esimerkkejä, miten käsityötä ja liikuntaa voitaisiin koulussa yhdistellä. *

Toteutetaanko koulussasi käsityön ja liikunnan keskeisiä monialaisia oppimiskokonaisuuksia? Jos kyllä, niin miten? *

- Ei
- Kyllä, miten?

Koetko, että liikuntaa ja käsityötä olisi kannattavaa yhdistää? *

- Kyllä
- En

Millaisiksi koet omat valmiutesi yhdistää käsityön ja liikunnan sisältöjä? *

Mitä koet tarvitsevasi onnistuneiden monialaisten oppimiskokonaisuuksien luomiseksi liikunnan ja käsityön kesken/välillä? *

Miten kahden taito- ja taideaineen yhdistäminen eroaa mielestäsi esim. taitoaineen sekä lukuaineen yhdistämisestä? (Esimerkiksi musiikki ja liikunta – musiikki ja matikka) *

**TURUN
YLIOPISTO**

Kiitos vastauksesta! Jos ilmenee kysyttävää, olethan yhteydessä meihin!

Silja Nakola (snako@utu.fi) ja Iida Länsipalтта (iielan@utu.fi)

Liite 2. Saatekirje

Hei,

Olemme Silja Nakola ja Iida Länsipaltilta, kolmannen vuoden käsityön opettajaopiskelijat Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman kampukselta. Tutkimme kandidaatintutkielmassamme käsityön ja liikunnan monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista alakouluissa. Pyrimme myös selvittämään, onko näiden oppiaineiden yhdistäminen opettajien mielestä tarpeellista, ja onko aihe heille ennestään tuttu.

Haemme noin 20 alakoulussa työskentelevää käsityön-, liikunnan- ja/tai luokanopettajaa tutkimukseen, ja tutkimus suoritetaan Webropol -kyselyn pohjalta. Osallistuminen kyselyyn on vapaaehtoista ja voit peruuttaa osallistumisesi milloin tahansa. Emme kerää kyselyssä tunnistettavia henkilötietoja. Tutkimuksen aikana noudatetaan ehdotonta luottamusta ja vaitioloa. Kyselyyn vastaajan anonymiutta suojataan koko tutkimusprosessin ajan. Vastaajien vastaukset anonymisoidaan luomiemme koodien taakse, jolloin vastaajat eivät ole tunnistettavissa.

Kysely sulkeutuu 29.2.2024. Tutkimus päättyy 25.4.2024. Henkilötietoja säilytetään neljä vuotta tutkimuksen päättymisen jälkeen ja tämän jälkeen ne hävitetään tietoturvallisesti.

Jos sinulla on kysyttävää, ota rohkeasti yhteyttä meihin sähköpostitse osoitteeseen [REDACTED] tai [REDACTED]. Kerromme mielellämme lisää tutkimuksestamme ja vastaamme kaikkiin kysymyksiisi.

Ystävällisin terveisin,

Silja Nakola ja Iida Länsipaltilta

Linkki kyselyyn:

<https://link.webpolsurveys.com/S/CD1732C5DD40C305>

Tietosuojaselosteen linkki: <https://utufi->

my.sharepoint.com/:w:/g/personal/srnako_utu_fi/EdVVMqYPOSVGjjzFHds6oC8BW_qj6z60svB1SB/EZOaLFgA?e=b3cPvw